

За вас правда, за вас слава і воля святая!

Газета ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

МИ ТУТ: [HTTP://WWW.KMPZT.ORG.UA](http://www.kmpzt.org.ua) НА ФЕЙСБУЦІ — У ГРУПІ "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

ФЕСТИВАЛЬ ПРАВДИ

Після осені приходить спека, або Ласкаво просимо до школи!..

Місто Коблеве Миколаївської області. Саме в ньому цього року проходила осіння школа Docudays UA. Чорноморська гавань зібрала близько 150 модераторів кіно клубів з усієї України. Така зустріч буває раз на рік. Це можливість підсумувати зроблене, презентувати досягнуте, сконцентруватись на майбутньому і, звісно, навчитись новому. Кількаденне напруження з чисельними тренінгами, з масою цікавої інформації, з новими знайомствами, із обміном досвідом.

ди...На головному екрані конференц-зали з'явилася світлина з Миколою Івановичем, а після хвилини мовчання вся зала зааплодувала стоячи.

А після цього дня презентацій і обговорень проєктів почалися справжні шкільні будні: воркшопи і тренінги, вправи з модерації та дискусії. Та трохи пізніше, після пройденого екватору 6-денного навчання, слухачів помітно поменшало. Ті ж, що залишились, і далі продовжили напружено працювати. На пропозицію організаторів запропонувати тему для самостійної роботи (за круглими столами) відгукуються 8 добровольців. Серед них – і автор цих рядків, а запропонована тема – така: «Малі та віддалені куточки України з низькою громадською та просвітницькою активністю». А після того, як ініціатори обговорень зайняли свої столи, а решта учасників обрали для себе теми із числа запропонованих, прогнозовано до столу №3 попрямували представники сіл та малих містечок. А їх, до речі, на такому масштабному заході, виявилось зовсім мало, у порівнянні з учасниками з обласних та районних центрів. Але, попри це, біля столу одразу розпочалася жвава дискусія. Люди скаржились на несправедливість у вирішенні питань щодо розподілу земельних паїв, нарікали на погані дороги тощо. А головне – те, що, підсумовуючи свою проблематику, якимось швидко дійшли висновку, що потрібна нова революція. Звичайно ж, у цю дискусію рішуче втрутився і автор цих рядків, наголосивши на тому, що революція в

умовах війни – це взагалі неприпустима річ, що часті зміни режимів революційним шляхом більше притаманні африканському континенту, але аж ніяк не європейському. Та ще й зацитував загальновідоме: «Шлях України – не революція, а еволюція!». Присутня ж за столом представниця Криворізького центру з надання безоплатної правової допомоги одразу надала консультацію з вирішення проблем у правовий спосіб. Криворізьцями був розписаний поетапний план дій із вирішення кожної з числа тих проблем, які були

турбують людей. А надвечір організатори школи Docudays UA знайшли ще один спосіб зацікавити її учасників: завітала режисерка зі Словаччини Майя Мартіняк зі своєю документальною стрічкою «Невидимі». Основна тема фільму – безпечні пологи. Перегляд завершився розмовою з гостею, в присутності перекладача та правозахисників, які супроводжували гостю. Відбулася потім і дискусія серед присутніх з проблематики щодо полів. І я став її учасником, звернувши увагу на необхідність високої кваліфікації медперсоналу, що

Отже, про все по черзі. День перший – це день вітань. Автобус за автобусом прибувають і гості, неспішно збираються на подвір'ї пансіонату, де їх привітно зустрічають. Після довгої дороги – нові та знайомі обличчя, приятні усмішки...Потім, уже без валіз, учасники прямують до конференц-зали. Там на них очікують організатори. Коротке вітальне слово – і до справи береться команда фасилітаторів, яка за допомогою різних конкурсів активує прибулих до школи. Жваво та цікаво проведений гуртом час заряджає позитивом та енергією для подальшої праці. Наприкінці обговорення планів на день наступний і після нетривалих уточнень та узгоджень команда прямує на вечерю. Попереду – день презентацій адвокаційних проєктів, доповідей, запитань та відповідей. А поки що, не поспішаючи, за смачною вечерєю, можна поспілкуватися з колегами та відпочити. А у мене (автора цих рядків) – останні приготування і дуже не проста місія: презентувати проєкт авторства видатної людини, Миколи Коробка, котрий наприкінці березня пішов із життя, а той проєкт далі розробляла і впроваджувала в життя команда нашої громадської організації. З нетерпінням чекаю наступного дня...

І от він настав. До півсотні доповідачів. Дійшла черга і до представника ГО «КМПЗТ», тобто – до мене.. Ретельно підготовлений спіч і зовні не помітне хвилювання доповідача. А наприкінці монологу – спеціальна розповідь про автора проєкту і керівника організації Миколу Івановича Коробка, народного депутата України першого скликання і в недалекому минулому – керівника всеукраїнської екологічної асоціації «Зелений світ». І аудиторія підтримала заклик вшанувати пам'ять потужного правозахисника, просвітянина і невтомного захисника приро-

названі учасниками дискусії із запропонованим підтримки в подальшому. Всі присутні залишилися задоволені круглим столом. Бо одні отримали відповіді на свої запитання із запропонованим підтримки, а на думку інших, відбулося (хоч і невеличке) просування у вирішенні тих проблем, які

далеко не завжди можна спостерігати. Та й взагалі це обговорення фільму було досить жвавим і тривало при цьому майже до опівночі.

Однак все ж насичені напруженою роботою дні під час навчання в осінній школі Docudays UA, добігли кінця. І з тими ж усмішками (але вже – з іншим контекстом) її учасники з різних регіонів України прямують до автобусів. Кожного супроводжують теплі слова на дорогу й щирі побажання. У кожного попереду – тепер уже своя спекотна (бо потребує великого напруження) осінь: проведення Мандрівного фестивалю Docudays UA у своїх містах та регіонах шляхом кінопоказу кращих його кінострічок

Павло БЕСАРАБ,
громадська організація
«Криворізьке міське правозахисне товариство».

На світлинах: під час проведення занять на осінній школі Docudays UA у Коблевому.

Фото Олександра КОРНЯКОВА.

За 30 років незалежності жодна влада так і не усвідомила, як це важливо. Але якщо у франкомовних медіа прижилися всі ці «російськомовні повстанці», «сепаратистські території» та «братовбивча війна» на Донбасі, то це ще й тому, що коли Росія просуває свої кліше всіма можливими мовами, Україна на цьому полі взагалі не грає. Горда мовчанка в такому випадку працює на ворога.

Решта матеріалів про Україну французькою — це репортажі, аналітика та повідомлення агентств на соціальні, економічні, менше — політичні теми. Якщо українські культурні ініціативи, мистецькі події, IT-сектор здобувають переважно схвальні відгуки, то регулярні нагадування про «жахливу корупцію» та «продажне судочинство» також працюють на імідж: негативно, методично, руйнівню. І цю проблему лише успішною комунікацією (якби така з'явилася) не розв'язати — вона глибша. Ідеться насамперед про якість еліт, про її ціннісні орієнтації, пріоритети, усвідомлені перспективи, здатність генерувати переможні стратегії та здійснювати реформи.

«На жаль, представники України часто просувають себе в світі не як українців, а як учених, спортсменів, митців, тобто за фаховою ознакою, — ділиться спостереженнями з Тижнем Алла Олійник, керуюча партнерка Inblu Ventures, ексголова Національної інноваційної ради при прем'єр-міністрі України у 2017–2018 роках. — Свого часу я пропонувала концепт Talent Nation для просування України у світі, але він не здобув державної підтримки, попри схвальні відгуки. Концепція була про те, що основна цінність держави — це людина, а ри-

видає чудові книжки. За умови вдалого позиціонування та правильної комунікації маємо всі шанси створити довготривалі франко-українські зв'язки між людьми, які не залежатимуть від зміни політичної кон'юнктури. Також маємо багато спільних сторінок історії та відомих постатей, які можуть нам у цьому допомогти. Зрештою, Франція вважається столицею гастрономії, а французи є справжніми гурманами, які готові розширювати свої смаки через різні кухні світу. Нам і тут є що запропонувати, тим паче, що українська кухня у Франції зовсім незвідана».

Позитивний імідж — це потужність талантів і висока репутація на всіх рівнях. «Такий імідж формується, коли ми демонструємо свій професіоналізм у всьому, що робимо, — зауважила в розмові з Тижнем Марина Пезанті, незалежна експертка з питань культурної політики. — Хоч би що то було: Дні українського балету в Лондоні (ось щойно відбулися), футбольний матч чи якісь політичні переговори. Імідж формується насамперед внаслідок контактів з людьми: із закордонними українцями, з митцями чи політиками, а також внаслідок подорожей і побаченого».

На думку голови Співки українців Португалії Павла Садоху, українська діаспора загалом сприяє формуванню позитивного іміджу України за кордоном. «Українці характеризуються високим умінням інтегруватися в суспільства країн-реципієнтів, — каже він Тижню. — Мають добру освіту і є відповідальними працівниками. Є дослідження, що демонструють високу успішність дітей українських мігрантів у системі середніх і вищих закладів освіти. Велике значення

У РИТМІ ПІСОЧНОГО ГОДИННИКА

Чому Україну за кордоном впізнають за кольорами, а не за брендами?

Дерева, яні іграшки, натуральний мед, лижі, світильники made in Ukraine... Мабуть, немає такого діаспорянина, який коли бачить такий крам на полицях французьких, польських чи бельгійських супермаркетів, то не постить у соцмережах розчулену фоточку. Спрага до визнання — наше все, оскільки для пересічного західного споживача українське ще не стало впізнаваним. Виняток становлять жовто-синій прапор і віночки зі стрічками — даються взнаки телевізійні репортажі з двох Майданів та спортивні перемоги.

Спорт, мистецтво, успішні стартапи, гастрономія... Іноді вони краще працюють на позитивний імідж країни, ніж офіційна дипломатія або класичні піар-кампанії із захмарними бюджетами. Як, наприклад, майстер-класи з витинанки української художниці Дарії Альошкіної, що відбуваються нині в центрі імені Василя Сліпака в Парижі в рамках Paris Design Week. Доробок Дарії та її техніка роботи з папером — унікальні, а парижани цікаві до незвичного.

«Це дуже гарна промоція, бо КІЦ з виставками українських дизайнерів фігурує на загальній карті заходів, — зазначила в розмові з Тижнем директорка Культурно-інформаційного центру Вікторія Гуленко — 16 найкращих українських дизайнерів представляють Україну вже п'ятий рік поспіль на цьому престижному міжнародному салоні. Посуд з мицелію, меблі, декоровані деревними грибами та інкрустовані солом'яно, витинанки з екопаперу із опалого листя, крафтові дизайнерські килими, нові форми світильників і кераміки... Наш центр відчинений увесь день, відвідувачів багато. Імідж держави — це комплексне поняття. Ключовими в цьому контексті є встановлення відносин не тільки держави з державою або держави з людиною, а й міжособистісне спілкування між людьми. В епоху глобальних трансформацій, розвитку цифрових технологій, широкого використання соціальних мереж нашим першочерговим завданням є зберегти сталі зв'язки між людьми. Франція божеволіє від сучасного мистецтва, стріт-арту, вуличних вистав, креативних індустрій, моди та фотографії і водночас зберігає любов до книжок та літератури».

Усе це Україна може пропонувати за відповідної державної та меценатської підтримки. Інше питання — наскільки вчасно, якісно й активно це робиться.

Якщо десять років тому публікації на українській темі у франкомовному інформпросторі виникали три-чотири рази на тиждень, то нині маємо з десяток матеріалів щодня. Внаслідок чого збільшився контент і чим він заповнений? Насамперед публікаціями на тему спорту — це приблизно половина текстів. Українці з медалями та прапором на плечах — символ не лише індивідуального, а й державного успіху. Він добре компенсує негативні асоціації з Чорнобилем і менше — з війною, що виникають у західній свідомості зі словом «Україна». Японська аватарка «Шева» з параолімпійських ігор — вдалий приклад того, як спорт може бути інструментом популяризації держави. Ще третина публікацій про Україну — дописи кремлівських пропагандистів з RT, Sputnik та купи проросійських псевдоінформаційних сайтів. От хто про нас не забуває та не шкодує коштів на комунікацію! Поряд з лавиною навмисної дезінформації франкомовна сторінка Укрінформу має вигляд не те що одного в полі воїна, а самотнього глadiatorа. Україні катастрофічно бракує якісних медійних іншомовних ресурсів: англійською, французькою, німецькою, італійською, іспанською...

нок венчурного капіталу дзеркально відбиває глибину знань, масштаб і свободу мрій талановитих людей та дає змогу втілити їх у реальність. В Україні та інших пострадянських державах цього ринку немає, бо в нас звикли ставитися до грошей як до чогось виняткового, такого, чого бракує. Загальний підхід до інвестицій в Україні архаїчний. Венчурний капітал формується з надлишкових коштів, він може інвестуватися без надії стати окупним у короткі терміни. Це вкладення в аерокосмічну галузь, медицину, біологію, природничі науки — на них здебільшого базується обіг знань і капіталу на планеті. Україна сьогодні не дає жодних інструментів, щоб такий капітал приваблювати та скеровувати на розвиток молодих перспективних компаній. Ситуація зміниться, коли держава почне ставитися до своїх талантів як до провідної цінності, усвідомить їх значення для економіки та культури, навчиться комерціалізувати доробок своїх учених та їхні знання... Українським стартапам важко знаходити перші гроші на інновації. Це навіть не струмок — це пісочний годинник. Але треба з чогось починати. Ніщо не зупинить ідею, яка

має висока політична активність українських громадських організацій за кордоном щодо захисту інтересів України. Нерідко чуємо від представників політичних і релігійних кіл країн ЄС, що українці — нова позитивна «кров» у стару Європу. Серед негативу для іміджу — «совкова ментальність» досить значної кількості останніх міграційних хвиль (після Незалежності). «Русский мир» добре навчився використовувати цей прошарок у своїх інтересах».

Позитивний імідж здобувається через розумне використання можливостей. Зокрема, угоди про співпрацю з ЄС, де передбачено квоти українським експортерам. Завдяки угоді про ПВЗВТ Євросоюз став провідним економічним партнером Києва з сегментом понад 40% ринку. Майже три сотні українських підприємств здобули статус уповноваженого експортера. Їм не потрібні додаткові бюрократичні процедури й оформлення сертифікату EUR.1. У 2014 році право експортувати продукцію на територію Євросоюзу мали лише 185 сільськогосподарських українських підприємств, у 2020 році їх уже стало 362. Торік укра-

має потенціал. Таланти ідуть до тих держав, де розуміють, що в науку й культуру треба вкладати кошти. От Макрон виділив на інновації €20 млрд. Україна ж втрачає свої таланти, до того ж збуває їх дешево. Відтак фоловимо чужі ініціативи замість просувати власні».

Щоб озвучити власний меседж, його треба спочатку сформулювати. «Насамперед ми маємо визначити, чим відрізняємося від інших держав і нації, що в нас спільного, що може бути їм цікаве, а в чому ми найсильніші та з якого найкращого боку хочемо себе показати, створити свій бренд і обрати напрям культурної взаємодії, — наголосила в розмові з Тижнем Вікторія Гуленко, керівниця українського культурного центру. — Тому коли обираємо стратегію просування позитивного іміджу у Франції, то насамперед дивимося, що можемо запропонувати французам. Україна наразі дуже сильна в сучасному мистецтві, дизайні, моді, фотографії, музиці, цифрових технологіях,

інські експортери використовували 31 із 40 тарифних квот. 11 квот, зокрема, на такі товари, як мед, ячмінь, пшениця, оброблені томати, м'ясо птиці, яйця, цукор, було вичерпано повністю.

Чи навчиться Україна консолідувати капітал символів, який крапля за краплею збирають її талановиті вчені, яскраві митці, успішні бізнесмени та здібні винахідники? Від цього залежить, чи посилить вона свою пізнаваність. За успішного розвитку подій, до шашки, футболу та борщу потроху додаватимуться нові символи. Круті стартапи, культові митці, креативна кухня? Усе можливо, якщо держава достатньо інвестуватиме у свою оборону, культуру, зовнішню політику та власне майбутнє.

Алла ЛАЗАРЄВА, «Український Тиждень», 22 вересня 2021 року. Матеріал друкованого видання № 37 (720) від 15 вересня

Від МАРСУ до «Тигролови»: 15 фактів про Івана БАГРЯНОГО

ВІД РЕДАКЦІЇ газети «Промінь Просвіти Є». 2 жовтня минуло 115 років, як народився великий український письменник і політв'язень, що пройшов катівні Радянського Союзу, але витримав усі випробування й залишився живим. Це був перший письменник, 100-річчя від дня народження якого наша громадська організація (тоді – Криворізьке міське об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка під керівництвом Миколи Коробка) урочисто відзначила й провела вечір його пам'яті, а також подала матеріал у газету «Промінь Просвіти». А пізніше ми (включаючи рік нинішній) одержували підтримку в нашій діяльності від української громади США якраз через фундацію імені Івана Багряного, за що ми їм дуже і дуже вдячні. А цей матеріал ми вирішили опублікувати для того, аби наші читачі ще раз згадали видатного українського письменника й перечитали деякі із його творів, на свій вибір.

Уявіть ситуацію: в кінці 1980-х років до СРСР приїжджають німецькі студенти. Вони знайомляться з українськими однолітками і в розмові згадують про Івана Багряного — письменника, що написав популярний у ФРН роман «Звіролови». А у відповідь отримують лише здивовані обличчя.

Івана Багряного українці почали вільно читати лише з 1991-го, через 28 років після його смерті. Пригодницький роман «Тигролови» потрапив до шкільної програми з української літератури. Але про письменника, що створив найпотужніші тексти про радянські трудові табори, співпрацював з ОУН і випускав українську газету в Німеччині, досі говорять мало.

У 2016-му з дня народження Івана Багряного виповнилося 110 років. Ми пригадали його твори і збрали 15 важливих фактів про життя письменника.

1. Справжнє ім'я письменника — Лозов'ягін (або ж Лозов'яга) Іван Павлович. Народився він 2 жовтня 1906 року біля Охтирки Сумської області. Крім псевдоніму «Багряний», використовував й інші — «Іван Полярний» та «Сорок сорок».

2. Творчість починав з малювання. Багряний вчився в Краснополівській художньо-керамічній професійній школі за фахом «малювання та гончарна справа», у 1925-му працював у Кам'янці-Подільському ілюстратором у газеті «Червоний кордон», а в 1926-му вступив до Київського художнього інституту. До захисту диплому його не допустили через «політичну неблагонадійність».

3. Був учасником літературних об'єднань «Плуг» і МАРС. До Охтирської філії спілки «Плуг» вступив у 1924-му році, був її секретарем. Під час навчання в Київському художньому інституті перейшов до МАРСУ (Майстерні революційного слова), а в 1929 році видав першу збірку поезії — «До меж заказаних».

4. У віці 25 років був арештований за контрреволюційну діяльність і відбував заслання в БАМЛАГу (Байкало-амурський виправно-трудова табір).

5. Втік з заслання і два роки жив в Зеленому Клину — заселеній українцями території на Далекому Сході. Спогади про цей час перетворилися у роман «Тигролови» (спочатку мав назву «Звіролови»).

6. Роман «Тигролови» Іван Багряний написав за два тижні. Переховуючись у конспіративній квартирі знайомого на Львівщині, він створив рукопис. Друкована версія була готова 16 грудня 1943 р. Один примірник Багряний відіслав у журнал «Вечірня година», а другий — на літературний конкурс, оголошений «Українським видавництвом». В конкурсі він розділив перемогу з повістю Тодося Осьмачки «Старший боярин».

«Утікають кілометри — десятки... сотні... тисячі... Утікають назад ліси, і пустелі, і пасма гір, і безліч рік та тьмяних озер. Пролітають з грюкотом мости, семафори, тунелі, — все утікає назад. А дракон все летить і летить — у невідоме, вперед, у чорну сибірську ніч, на край світу. Перетинає меридіани. Описує гігантську параболу десь по сорок дев'ятій паралелі, карбує її вогненным приском, гейби комета. Б'є по чорній імлі вогненным хвостом, зіходить їдучим димом та смородом і реве, реве...»

Так не ходить жоден експрес, так ходить лише цей етап, цей дивовижний ешелон смерті, — спецешелон ОГПУ — НКВД. Він — один з багатьох таких ешелонів; женуть вони отак божевільним темпом через глуху піч і кризь ще глухіший Сибір, оповиті таємницею... Не просто таємницею, а таємницею державною оповиті

вони. Обставлені багнетами, устатковані прожекторами, женуть вони десь у таємницю ж, непроглядну, як сам Сибір чи як тая сибірська ніч».

Уривок з роману «Тигролови»

7. Під час Другої світової війни співпрацював з ОУН і УПА. Зв'язки з ОУН встановив, ще живучи в Охтирці. Після переїзду на Львівщину в 1943-му році він створював антифашистські листівки, малював плакати, писав сатиричні та бойові пісні.

8. У 1944-му році емігрував до Німеччини. Однією з причин стали розбіжності у поглядах з керівництвом УПА. Жив у таборі для переміщених осіб у місті Новий Ульм. Там у 1946-му році він написав памфлет «Чому я не хочу вертатись до СРСР?» (перша назва — «Чому я не хочу вертатися на «родину?») у відповідь на примусову репатріацію біженців з СРСР.

«Я не хочу вертатись на ту «родину». Нас тут сотні тисяч таких, що не хочуть вертатись. Нас беруть із застосуванням зброї, але ми чинимо скажений опір, ми волеємо вмерти тут, на чужині, але не вертатись на ту «родину». Я беру це слово в лапки, як слово, наповнене для нас страшним змістом, як слово чуже, з таким незрівняним цинізмом нав'язване нам радянською пропагандою. Більшовики зробили для 100 національностей єдину «совітську родину» і нав'язують її силою, що страшну тюрму народів, звану СРСР.

Вони її величають «родина» і ганяються за нами по цілому світу, щоб на аркані потягти нас на ту «родину». При одній думці, що вони такі спіймають і повернуть, в мене сивіє волосся, і вожу з собою дозу ціанистого калію, як останній засіб самозахисту перед сталінським соціалізмом, перед тою «родиною».

Уривок з памфлету «Чому я не хочу вертатись до СРСР?»

9. Заснував у Німеччині газету «Українські вісті». Іван Багряний був її головним редактором з 1946 до 1963, коли письменник пішов з життя. Навколо видання сформувалися кілька видавництв («Україна», «Прометей»), які друкували заборонену у СРСР літературу та переклади закордонних творів українською мовою.

10. У 1950-му році видав у Франції роман «Сад Гетсиманський». Твір детально описує допити і використання тортуру слідчими НКВС щодо в'язнів, а також згадує життя в трудових таборах «Архіпелаг Гулаг» Солженіцина побачив світ через 23 роки.

«Але апетит приходить під час їди. Після такого приголомшуючого Асланового самовикриття епопея його дивовижних блукань по найбільш глудзіших контрреволюційних сферах тільки починається. Слідчий вирішив видавити з нього всю правду геть до краплі, «розоблачити ворога» до краю...»

Після диверсії Аслан мусить признаватися в не менш геніальному шпигунстві. Причому щиросердні Асланові признання чергуються з такою ж широкердною розгубленістю, коли Аслан сам не знає вже, що ж він робив далі. Тоді слідчий б'є Аслана й кидає в камеру, щоб «подумав». Аслан думає при допомозі своїх веселих земляків і друзів, опанованих психозом самовикриття в ім'я рятунку смерті та одчайдушним шибеничним гумором. «Надумавши», Аслан просить на «конвейер» і епопея триває. Кінець її вже передбачений слідчим і начальством цієї богохранимої установи, точно заздалегідь вирішений, але мусить бути ще формальне виправдання того кінця, формальні підстави. Ті підстави й витискають з Аслана, зовсім не дбаючи про їх логічність, аби було хоч приблизно правдоподібно».

Уривок з роману «Сад Гетсиманський»

11. Був серед засновників трьох українських організацій за кордоном. Це Українська Революційна Демократична партія (УРДП), ОДУМ (Об'єднання демократичної української молоді) та МУР (Мистецький Український Рух). Останній через деякий час перетворився на об'єднання українських письменників «Слово» у США.

12. Одним із перших відкрито заявив про те, що на боці нацистської Німеччини воювали українські підрозділи. Зробив він це в романі «Огненне коло». В ньому він описав битву під Бродами, у якій зішлись радянська армія та українські підрозділи німецьких військ. Особливу увагу присвятив дивізії «Галичина».

«Розбиті на сході німецькі армії котилися на захід, вони вже не могли прийти до пам'яті і відкочувалися невпинно. «Той» зі сходу виявився хитріший і сильніший, і спритніший — він післав до бою, волею й неволею, все, що мав у своєму розпорядженні, все, що тільки міг післати на смерть. Німецькі армії не витримали іспиту до кінця, — розбиті на Волзі, вони ж не могли оговтатись і летіли на «зломання карку», відступали панічно. За ними гналися незчисленні полчища противника, а насамперед, у першій лінії, гналися нещадні й безмилосердні формації з українського люду, голодного, небмундированого й неозброєного, старого й малого, гнаного в спину автоматами та кулеметами... Але їх і не треба було підганяти: безодня гніву й злоби за заподіяну кривду «визволителями», будівниками «Нової Європи» була така велика й така пекельна, що не треба було їх підганяти. І їхнього наступу не можна було зупинити...»

Уривок з роману «Огненне коло»

13. Був одним із небагатьох дослідників феномену «Зеленого Клину». Поселенням українців на Далекому Сході Багряний присвятив статтю «Україна на березі Тихого океану».

14. Писав дитячі твори. Наприклад, віршовані «Казку про лелек і Павлика-мандрівника» і «Телефон».

15. Помер у 1963 році й похований у Новому Ульмі. На надгробку вибиті рядки з поеми Багряного «Мечоносці»:

«Ми є. Були. І будемо ми! Й Вітчизна наша з нами».

Юрій Поворозник, Oksana Horodiyka, 2 жовтня 2016 року

Матеріал розміщений за посиланням: <https://hromadske.ua/posts/ivan-bahrianyi-15-faktiv-pro-avtora-tyhroloviv>

Гаазький трибунал починає слухання сторін у справі проти Росії за захоплення українських кораблів 2018 р.

Росія використовує ново-збудований міст через Керченські протоки для обмеження проходу суден в Азовське море, створюючи перешкоди для українського і міжнародного мореплавства

У Постійній палаті третейського суду (Арбітражний трибунал) в Гаазі в Нідерландах 11 жовтня починають попередні слухання аргументів Росії та України у справі про обстріл і захоплення Росією трьох українських кораблів поблизу Керченської протоки у листопаді 2018 року. Росія наполягала, що мала право стріляти і затримувати моряків двох українських військових катерів і буксира, яких звинуватили у незаконному перетині російського кордону. Україна наполягає, що вони прямували законним маршрутом з українського чорноморського порту Одеса до українського Маріуполя в Азовському морі.

Україна подала на Росію позов 1 квітня 2019 року, звинувативши Москву у порушенні законів мореплавства, і Арбітражний трибунал вже 25 травня попереднім тимчасовим рішенням зобов'язав Росію негайно звільнити українців та повернути захоплене.

24 українські моряки, троє з яких зазнали поранень, були звільнені і повернулися на батьківщину аж 7 вересня під виглядом обміну в'язнями між двома країнами. Після подальших затягувань Росія у листопаді 2019 повернула Україні судна у стані, який українські представники назвали повним спустошенням. «Наша мета - встановлення порушення права, відновлення його і отримання належної компенсації», - повідомила тогочасна заступниця міністра закордонних справ України Олена Зеркаль.

11 жовтня 2021 р. Росія першою виголосить в Арбітражному трибуналі свої усні доводи. 12 жовтня в трибуналі почнуть перші доводи України. Виступи сторін заплановані також 14 і 15 жовтня, а в разі потреби - ще й 16 жовтня. Початкові промови суд транслюватиме наживо через інтернет. Слухання відбуватимуться у змішаному вигляді: частина учасників буде присутня у залі, а інші будуть на відеозв'язку.

Богдан ЦЮПИН, Європейський кореспондент Української служби «Голосу Америки», Лондон, 11 жовтня 2021 року.

Матеріал – за посиланням: <https://ukrainian.voanews.com/a/hague-arbitration-hearing-ukraine-russia-kerch-detention-of-vessels/6265606.html>

Перш за все, необхідно обов'язково носити захисні маски та дезінфікувати руки.

В Україні стрімко зростає захворюваність на COVID-19. Вірус SARS-CoV-2 передається від людини

Як убезпечити себе від COVID-19 у транспорті – список рекомендацій

до людини повітряно-крапельним шляхом. Тому в місцях великого скупчення людей є високий ризик передачі інфекції. Центр громадського здоров'я надає такі рекомендації, аби зменшити ризик захворіти коронавірусом під час поїздки у громадському транспорті:

- ♦ надягати захисну маску;
- ♦ перед входом до громадського транспорту обробляти руки дезінфікуючим засобом;
- ♦ після користування транспортом слід вимити руки водою з милом протягом 20-40 секунд;
- ♦ прикривати рот і ніс чистою серветкою, якщо хтось поблизу вас почне кашляти або чхати. У разі відсутності серветки, захищайте обличчя за допомогою внутрішньої сторони ліктя, але не долонями;
- ♦ намагайтеся триматися від інших пасажирів на максимально можливій дистанції;

♦ протягом поїздки не торкайтеся руками до обличчя.

Столичні підприємства замовили вже понад 600 тисяч спеціальних перепусток для можливості проїзду в громадському транспорті в разі введення локдауну через поширення коронавірусу.

За прогнозами науковців, пік нової хвилі припаде на кінець жовтня – листопад, коли фіксуватимуться 15-18 тисяч нових випадків на добу.

Підготувала Анна Конюченко, 11 жовтня 2021 року; за матеріалами ZN.UA

(Матеріал розміщений за посиланням: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/jak-ubezpechiti-sebe-vid-covid-19-u-transporti-spisok-rekomendatsij.html> .

Чим небезпечна назва «Донбас»: лекція Олени Стяжкіної на NLF

ВІД РЕДАКЦІЇ газети «Промінь Просвіти Є». Подаючи цю публікацію, ми насамперед звертаємо на неї увагу не тільки читачів із Донецької та Луганської областей, а також – і з Дніпропетровської, а ще точніше – з Кривого Рогу. Бо назва «Кривбас» – теж у згаданому значенні небезпечна, оскільки – теж «про копалини, а не про людей».

Чому небезпечно називати Донецьчину і Луганщину словом «Донбас», про український рух на цих теренах та його українське коріння розповіла письменниця та історик Олена Стяжкіна на Нью-Йоркському літературному фестивалі. Під час лекції за допомогою ілюстрацій Стяжкіна також наочно продемонструвала європейськість містечок Донецького регіону. Радіо Донбас.Реалії пропонує скорочений виклад частини лекції, **яка називається «Історія Донеччини: втрачена чи вкрадена?»**

«ДОНБАС» – ЦЕ ПРО КОПАЛИНИ, А НЕ ПРО ЛЮДЕЙ

Ми не маємо називати себе «Донбасом». Ми не маємо дозволяти іншим називати себе «Донбасом». Це дуже небезпечна історія. Це дуже неправдива історія. «Донбас» – це історія геологічна, географічна, це історія про корисні копалини, а не про людей, не про регіон. Донеччина і Луганщина заслуговують на те, щоб наші журналісти, щоб ми самі не шкодували літер. Ну, зручно написати: війна на Донбасі. Але це неправда. Війна іде скрізь в Україні. Правда. А регіони, які є постраждалими, – це Донеччина і Луганщина. Вони різні, і відрізняються один від одного. Але які ж вони різні всередині!

Місто Краматорськ не є містом шахтарів. І місто Костянтинівка, – місто, де роблять скло, а містечко Нью-Йорк – це феюльоне містечко. Тут немає териконів. Тут є інше: є українське село, є німецьке село, є окуповане німецьке село. Тому не шкодуємо літер і говоримо про нас як про Донеччину і як про Луганщину, як про Краматорськ і як про Маріуполь, як про Бахмут і Донецьк. Це різні історії. І ми заслуговуємо на те, щоби їх бачили.

ЗАВЖДИ УКРАЇНА

Донеччина і Луганщина – це завжди Україна. Тут були перші козацькі зимівники, тут були українські села, допоки не стався перший голод 1920-х років, і потім – страшний Голодомор.

Тут є потужна історія захисту і встановлення Української Народної Республіки. І мені в Краматорську подарували книжку, яка називається «Українська революція на Донеччині». Це дуже дивує наших колег: що українська революція відбувалася в Бахмуті; що шахтарська дивізія була тою, що придушувала більшовицьке повстання в Києві на «Арсеналі», і дуже

успішно це зробила; що тут були прекрасні полковники й хорунжі, вихідці з цього краю.

СЕЛЯНСЬКІ ПОВСТАННЯ І РЕПЕТИЦІЯ ГОЛОДОМОРУ

Про селянські повстання, які в радянській історіографії як правило називалися або «анархізмом», або «бандитськими вилазками». Більшість цих повстань була на Луганщині й на півночі Донеччини. Коли ми подивимося на масштаби цих повстань, то схід України перевищував кількість повстанців Харківської, Чернігівської, Черкаської і Запорізької територій разом узятих, і поступався тільки Київській губернії. На Донеччині повстанці сформулювали ідею «За соборну, вільну, незалежну Україну!»

З перспективи, як більшовики окупували Україну, абсолютно зрозуміло, що спочатку буде страждати схід, бо це кордон. І на тому кордоні ці повстанці мали гармати і кулемети, мали тачанки. Вони не були всі махновцями. Вони хотіли відновити Українську Народну Республіку, вони хотіли бути в Україні, і вони були українцями. Їх упокорили голодом. Було прийнято резолюцію про продовольчі репресії «бандитських кубел». Загороджувальні загонами закрили села: жінки і діти почали голодувати. Що в цій ситуації робить чоловік? Йде захищати свою родину. Вони виманили чоловіків із загонів, – і теж зморили їх голодом. Півмільйона людей тут. Певною мірою, це була репетиція Голодомору чи репетиція політики упокорення голодом.

ОУН ТА КРИЇВКИ

За причетність до справи ОУН на Донеччині і Луганщині арештували десь 300 людей. Можемо говорити про те, що це вигадка, що НКВС просто треба було когось назвати повстанцем-оунівцем. Але це були люди, які говорили українською мовою, які випускали українські газети, які мали зброю, і які навіть будували криївки. Це були українські патріоти.

ДИСИДЕНТИ З ДОНЕЦЬКИМ КОРИННЯМ

Дисиденти, корені яких – тут. Це той компонент, який ми випускаємо. Бо не може людина зрости на асфальті. І, коли вона зростає українцем, то очевидно, що в дитинстві їй було з ким про це говорити, їй було, з ким про це мріяти, було, з ким сперечатися, було, з ким зберігати мову. Малі спільноти точно були, у Василя Стуса, наприклад. Коли він учився в Донецькому державному тоді університеті, там Тимофій Духовний створив гурток «Молоді голоси». Вони писали вірші, оповідання. Доробок виходив у вигляді журналу, в якому навіпіл були українські і російські тексти. Цей гурток визнали політично небезпечним і закрили. Але про що це говорить? Це говорить про одностудців. І такі самі одностудці були, скажімо, у Івана і Надії Світличних, бо вони також не зростали на асфальті. Якщо ми подивимося на кількість дисидентів, які вийшли зі сходу, – то вони склали зовсім не меншу частку з кількості українських дисидентів.

УКРАЇНСЬКИЙ «СПИСОК ШИНДЛЕРА»

Єлизавета Бірюкова з Маріуполя. Вона пішла працювати на захопленій нацистами рибний комбінат, який робив багато-багато консервів для вермахту. Її засудили на 25 років за співпрацю з ворогом. Її стали витягати з ГУЛАГу люди, які писали листи про те, що вона не зрадниця, – що вона врятувала, щонайменше, 150 людей. Вони писали: «Наш рибокомбінат перетворився на табір порятунку». Що вона робила? Вона робила те саме, що робив Шиндлер. Вона їхала до ув'язнених військовополонених радянських і говорила, що їй конче треба взяти цих людей на роботу. Вона годувала сім'ї єврейських дітей, вона брала слабких на роботу. Вона вийшла за 5 років. Але ярлик зрадниці залишився, і вона все життя боролася, аби зняти судимість. Вона добилася реабілітації у 1992 році, – і за півроку померла чистою.

З АРХІВІВ СБУ

1970 рік. Донецька область. Макіївська філія Донецького політехнічного інституту. Картина «Повстання київського «Арсеналу». Якась людина пише крейдою на цій картині: «Хай живе Центральна Рада». І ви скажете після того, що пам'ять про Україну тут втрачена назавжди? Що не було незалежності, яку відновили в 1991 році? Це неправда. 1986 рік. Добропілля. Тут знайдено сім листівок, у яких написано: «Давайте боротися проти загарбників». Радянську владу в маленькому селищі Добропілля називають загарбниками.

«ЗА НАШУ І ВАШУ СВОБОДУ» - ШАХТАРСЬКІ ПРОТЕСТИ

Цікава історія про шахтарів. Вони приїхали до Києва. 1990 рік. Тоді відбувалося засідання Спілки письменників. Спілка письменників збрала їм гроші: 400 карбованців і 50 доларів. Один із лідерів шахтарів прийшов подякувати. І він сказав там фразу: «За нашу і вашу свободу». Це лозунг польського повстання того ще, 19-го століття. І цей лозунг, який прожив із шахтарями, які ніби були тільки робітниками, які бачили тільки шахту, і вважалися майже неписьменними, але були дуже-дуже і письменними, і історично усвідомленими.

ОСТАННІЙ ВИПУСК РАДІО ДОНБАС. РЕАЛІЇ:

«Ми працюємо по обидва боки лінії розмежування. Якщо ви живете в ОРДЛО і хочете поділитися своєю історією – пишіть нам на пошту Donbas_Radio@rferl.org, у фейсбук чи телефонуйте на автовідповідач 0800300403 (безкоштовно). Ваше ім'я не буде розкрито».

Донбас.Реалії – проєкт для Донбасу та про Донбас по обидва боки лінії розмежування. З 2015 року ми створюємо та добуваємо унікальний контент – ексклюзиви з окупованих міст і лінії фронту, відео й фото, мультимедійні репортажі, розслідування, радіо та телепрограми.

Сергій ГОРБАТЕНКО, Радіо Свобода, 9 жовтня 2021 року; позаштатний кореспондент Радіо Свобода з 1 лютого 2015 року; автор матеріалів для Радіо Донбас.Реалії.

ДОВІДКА. Працював журналістом у Громадському телебаченні Донбасу, регіональним представником Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Донецькій області. Був редактором на телеканалах «ТОР» і «С+» (Слов'янськ). Закінчив філологічний факультет Донбаського державного педагогічного університету (Слов'янськ).

НА СВІТЛИНІ: мітинг на захист суверенітету України у 2014-му в Донецьку
Матеріал розміщений за посиланням: <https://www.radiosvoboda.org/a/chomu-nazva-donbas-nebezpechna/31494126.html>